

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/164/2012
Identifikačné číslo spisu:	3011200848
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Zavadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3011200848.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa V. Z. XXXX, bytom v X., proti odporkyni Sociálna poisťovňa v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. septembra 2012 č.k. 12Sd/314/2011-56 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 27. septembra 2012, č.k. 12Sd/314/2011-56, p o t v r d z u j e .

Účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 27. septembra 2012, č.k. 12Sd/314/2011-56, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z o 7. októbra 2011 číslo XXX XXX XXXX X v spojení so zmenovým rozhodnutím z 21. mája 2012 číslo XXX XXX XXXX X, ktorým podľa § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok s účinnosťou od 11. júla 2011 z dôvodu, že navrhovateľ nesplnil pre vznik nároku na túto dávku a jej výplatu zákonné podmienky.

Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ sa domáhal priznania starobného dôchodku od 18. augusta 2011 žiadosťou z toho istého dňa. Odporkyňa jeho žiadosť zamietla z dôvodu, že nesplňa zákonné podmienky nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov. Navrhovateľ v oprávnom prostriedku namietal nesprávne zaradenie vykonávaného zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej I. AA kategórii za obdobie od 1. augusta 1974 do 29. júla 1976 a tvrdil, že jeho nárok sa mal posudzovať podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, pretože podľa jeho názoru bol zo zamestnania preradený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e) cit. zákona. Odporkyňa na základe opravného evidenčného listu jeho zamestnávateľa opätovne posúdila dôchodkové

nároky navrhovateľa a zmenovým rozhodnutím z 21. mája 2012 číslo XXX XXX XXXX X zamietla žiadosť o starobný dôchodok s účinnosťou od 11. júla 2011. Podľa názoru súdu navrhovateľ nezískal 15 rokov zamestnania, uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, preto nesplnil podmienku uvedenú v § 21 ods. 1 písm. a) tohto zákona s tým, že možnosť zníženia potrebného počtu odpracovaných rokov z dôvodu zistenia choroby z povolania sa nevzťahuje na odpracované roky v I.AA pracovnej kategórii, ale len na zamestnania podľa § 14 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení. Navrhovateľ súčasne nesplnil ani podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa §174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, lebo zamestnanie navrhovateľa, zaradené do I. pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999. Krajský súd po preskúmaní zákonnosti rozhodnutí odporkyne ďalej zistil, že odporkyňa zhodnotila všetky doby zamestnania v príslušnej pracovnej kategórii od 1. júla 1974 do 31. decembra 1979 a od 1. januára 1990 do 31. marca 1991 podľa potvrdenia zamestnávateľa Hornonitrianske bane a. s. Prievidza z 26. januára 2012. Doba zamestnania od 1. júla 1974 do 31. decembra 1979 bola zhodnotená pre dôchodkové účely. Námietky navrhovateľa krajský súd nepokladal za opodstatnené, a preto rozhodnutie odporkyne ako vecne správne a zákonné potvrdil.

Krajský súd podľa § 142 ods. 1 OSP úspešnej odporkyni nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že v konaní podľa piatej časti tretej hlavy OSP nemá na priznanie náhrady trov konania nárok a navrhovateľ nemá právo na náhradu trov konania, lebo nebol v konaní úspešný.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že v konaní nebolo objasnené zaradenie výkonu práce v období od 5. septembra 1976 do 29. septembra 1976 a v období od 27. septembra 1978 do 30. septembra 1978 v tretej kategórii, napriek tomu, že jeho stále pracovisko bolo pod zemou v hlbinných baniach. Do I. AA kategórie mala byť započítaná aj doba výkonu základnej vojenskej služby (od 1. októbra 1976 do 31. septembra 1978), lebo bola obklopená dobou zamestnania odpracovaného v I.AA kategórii. Z dôvodu zistenia choroby z povolania od 29. júla 1987 bol zo zdravotných dôvodov preradený najprv na ľahšiu prácu v podzemí a následne v septembri 1990 bol preradený na povrch - na vrátnicu. Namietal, že pri posúdení nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení sa môže doba výkonu prác zaradených do I.AA kategórie spočítavať spolu s dobou výkonu prác zaradených do I. A kategórie a za týchto podmienok mu vznikne právo na starobný dôchodok od 55 rokov veku. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny, pretože navrhovateľ nezískal 15 rokov zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení a zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 12 ods. 1 písm. a) bod 1,2,3 a 4 zákona č. 121/1975 Zb. v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 121/1975 Zb.“) o sociálnom zabezpečení pracovné kategórie zamestnania sa na účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú podľa druhov vykonávaných prác do troch pracovných kategórií:

a) do I. pracovnej kategórie patria

1. zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,
2. ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach,
3. zamestnania v baníctve pod zemou v hlbinných baniach,
4. zamestnania pod zemou pri razení, rekonštrukciách a opravách tunelov pre zložité inžinierske diela.

Podľa § 12 ods. 3 písm. e) zákona č. 121/1975 Zb. rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom bol občan prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) a b) preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu

z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície, ak občan požiadal, aby sa prihládlo na toto rozhodné obdobie.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baničtvě so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 14 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to ostatné zamestnania v baničtvě vykonávané pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Zamestnaním uvedeným v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení sú zamestnania v baničtvě so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e).

Nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej republiky č. 557/1990 Zb. upravuje podmienky mimoriadneho poskytovania starobného dôchodku občanom, ktorí vykonávali vybrané zamestnania v baničtvě, boli zamestnaní najmenej 25 rokov a dosiahli vek 50 rokov do 31. decembra 2000. Vybranými zamestnaniami v baničtvě sa na účely tohto nariadenia rozumie zamestnania I. pracovnej kategórie v baničtvě so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach uvedené pod č. 1 až 7 a 11 v prílohe č. 2 nariadenia vlády československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia.

Podľa § 2 ods. 1 cit. nariadenia vlády ČSFR občan uvedený v § 1 ods. 1 má nárok na starobný dôchodok, ak

- a) bol zamestnaný najmenej 15 rokov vo vybraných zamestnaniach v baničtvě,
- b) dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu 2) a
- c) skončil výkon vybraného zamestnania v baničtvě do 31. marca 1991.

Treba poznamenať, že tieto tri podmienky nariadenia vlády ČSFR musia byť splnené súčasne.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ pracoval v zamestnaní zaradenom do I.AA kategórie podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení 13 rokov a 215 dní. Nezískal spolu aspoň 15 rokov vo vybraných zamestnaniach v baničtvě, a teda nesplnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa nariadenia vlády ČSFR č. 557/1990 Zb. a ani ku dňu dovŕšenia 55 rokov veku podľa § 21 ods. 1

písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ sa domáhal priznania starobného dôchodku od 11. júla 2011, t.j. od dovŕšenia 55 rokov veku s prihladením na zvýhodnené pracovné kategórie v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 1 písm. a), b) zákona o sociálnom zabezpečení žiadosťou z 18. augusta 2011.

Odporkyňa v preskúvanom rozhodnutí započítala navrhovateľovi podľa evidenčného listu dôchodkového poistenia celkové obdobie dôchodkového poistenia 13 194 453 dní teda 36 rokov a 148 dní, z toho v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení v I.AA pracovnej kategórii (zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach) 4 960 dní, t.j. 13 rokov a 215 dní získaných v období rokov od 1973 do septembra 1999.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku namietal, že obdobia zamestnania od 1. augusta 1974 do 29. júla 1976 mu neboli zaradené do I.AA kategórie. Odporkyňa po šetrení zmenovým rozhodnutím z 21. mája 2012 tieto obdobia zaradila do požadovanej kategórie ako to vyplýva z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia.

Odvolací súd poznamenáva, že dobu absolvovania základnej vojenskej služby (od 1. októbra 1976 do 31. septembra 1978), ktorá je obklopená dobou zamestnania I. AA pracovnej kategórie, nariadenie vlády ČSSR č. 117/1988 Zb., nepovažuje za dobu zamestnania I. pracovnej kategórie. Ako dobu zamestnania I. pracovnej kategórie nemožno tiež započítať dobu neospravedlnenej absencie (§ 5 ods. 3 písm. b/).

V tejto časti odvolací súd pokladá rozhodnutie odporkyne za zákonné ako aj rozsudok krajského súdu za vecne správny.

Dostatočne však bolo preukázané, že navrhovateľ z dôvodu choroby z povolania bol 3. septembra 1990 preradený na povrch, pretože už nemohol pracovať v hlbinej bani.

Z § 14 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienku pre vznik nároku na starobný dôchodok po dovŕšení 55 rokov veku, t.j. od 21. júna 2011, lebo jeho preradenie v práci z hlbinej bane na povrch pre ochorenie na chorobu z povolania z dôvodu vykonávaných prác v hlbinných baniach nemalo za následok, že hodnotenie zamestnania na povrchu vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Právny názor odporkyne, že na navrhovateľa sa nevzťahuje možnosť zníženia potrebného počtu odpracovaných rokov z dôvodu zistenia choroby z povolania vzhľadom na to, že vykonával zamestnanie uvedené v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení (v I.AA kategórii) odvolací súd pokladá za vecne správny. Navyše navrhovateľ nepracoval 31. decembra 1999 vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, preto mu nárok na starobný dôchodok skôr ako dosiahnutím veku 62 rokov nevznikol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne zodpovedá zákonu, preto rozsudok Krajského súdu v Trenčíne potvrdil ako vecne správny.

Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá, preto súd náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok